

Část 1

Analýza služeb pro ohrožené rodiny a děti spadajících do systému preventivních služeb na podporu rodiny v ČR a analýza systémů preventivních služeb na podporu rodiny v zahraničí, včetně příkladů dobré praxe

PODROBNÉ POŽADAVKY ZADAVATELE NA PŘEDMĚT ZAKÁZKY

Předmětem plnění této veřejné zakázky jsou služby spočívající v tvorbě analýz v oblasti služeb pro ohrožené děti a rodiny preventivního charakteru v rozsahu a souladu se zadávacími podmínkami.

Uchazeč je v rámci předmětu plnění této části veřejné zakázky povinen zpracovat analýzu rozdělenou na 2 části¹:

- A. Analýza služeb spadajících do systému preventivních služeb na podporu rodin s dětmi v ČR**
- B. Analýza systémů preventivních služeb na podporu rodiny v zahraničí, včetně příkladů dobré praxe**

Část A

Analýza služeb spadajících do systému preventivních služeb na podporu rodin s dětmi v ČR VYMEZENÍ PŘEDMĚTU PLNĚNÍ

1. Výchozí stav

Od roku 2012, kdy schválila vláda ČR Národní strategii ochrany práv dětí „Právo na dětství“ (dále jen „Národní strategie“), je zřejmá snaha zadavatele o systémové pojetí komplexu preventivních služeb pro ohrožené děti a rodiny. Mezi hlavní cíl Národní strategie patří vytvoření a zpřístupnění služeb a podpory rodinám a dětem (cíl č. 8), který má být průběžně naplňován prostřednictvím klíčových aktivit:

- Podpora vzniku komunitních služeb, neformálních typů péče a dobrovolnictví;
- Vytvoření garantované sítě komplexních služeb pro děti a rodiny založené na multidisciplinárním základě (sociální, zdravotní i vzdělávací oblast);
- Při vytváření sítě služeb vycházet z komunitních plánů a kapacit;
- Vytvoření systému informací o dostupných službách při řešení různých životních situací včetně bezplatných krizových linek;
- Postupné sjednocování podmínek činnosti systémů služeb pro rodiny a děti a sociálních služeb (standards, metodiky), se zachováním zvláštního pověření služeb k provádění sociálně-právní ochrany dětí.

Národní strategie reagovala na doporučení Výboru pro práva dítěte, přijatá dne 17. června 2011 po projednání třetí a čtvrté periodické zprávy České republiky o naplňování Úmluvy o právech dítěte v období let 2003 až 2011. Doporučení směřují k tomu, aby Česká republika zajistila **nezbytné služby** pro rodiče a malé děti, zvláště ze znevýhodněných skupin, aby bylo zamezeno vývojovému opoždění dětí v situacích, kdy jsou tyto zvláště zranitelné (44); aby vytvořila komplexní hodnocení rodinné situace, **preventivní služby**, kritéria přijetí a strategie snížení počtu dětí žijících v ústavní péči a aby **rozvíjela komunitní služby** rodinného typu a pěstounskou péči za účelem vyloučení umístování dětí do ústavů (46).

Pro naplnění cílů Národní strategie realizoval zadavatel individuální projekt „*Systémová podpora procesů transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny*“, jehož aktivity přispěly ke zmapování

¹ Nejedná se o části veřejné zakázky ve smyslu § 98 zákona.

sítě služeb na území ČR, a realizované analýzy (zejména Analýza sítě služeb pro práci s rodinami a dětmi (2014) a Návrh optimalizace řízení systému ochrany práv dětí a péče o ohrožené děti (2015)) přinesly poznatky směrem k nutnosti uchopení a podpory zejména systému služeb preventivních.

Zmíněný Návrh optimalizace (2015) analyzoval závěry realizovaných studií a shrnul, že za hlavní příčinu umístování dětí v ústavech je považováno selhání biologické rodiny dětí. Bylo doporučeno, aby děti, které již jsou umístěny v ústavní péči, byly intenzivněji integrovány do společnosti, tak aby mohly využívat širší síť služeb a to jak služeb sociálních v ambulantní a pobytové formě, tak služeb veřejných nebo zdravotních. V systému byla identifikována celá řada chybějících služeb. Další deficity byly zjištěny v oblasti terénní práce s ohroženými rodinami. Jde o služby na podporu rozvoje rodičovských kompetencí, pomoci při vedení domácnosti, finanční gramotnosti nebo řešení vztahů v rodinách. Určitou roli mohou v síti služeb sehrát nízkoprahové služby a komunitní centra, která mají velký potenciál pro práci s ohroženými rodinami a dětmi. **Svou roli sehrává také jejich preventivní funkce, protože mají schopnost podchytit problém v jeho raném stádiu** a odeslat rodinu ke specialistovi nebo do odborné služby či péče příslušného orgánu veřejné správy. Také nabídka vhodných volnočasových aktivit může v kombinaci s preventivní činností klíčových institucí pomoci k omezení ohrožení dětí.

Analýzy tak přinesly zásadní poznatek, že je **systém primární prevence značně roztržštěný a neexistuje funkční spolupráce mezi jednotlivými institucemi. V řadě míst fungují ad hoc programy, ty ovšem často nenavazují na činnost jiných institucí, a jednotlivé aktivity se proto vzájemně nedoplňují.**

V návaznosti na výše uvedená zjištění a metodickou činnost zadavatele, kdy při spolupráci s orgány sociálně-právní ochrany dětí (jak na úrovni obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, tak na krajské úrovni) v řadě řešených případů a situací vyplývá jednoznačná potřebnost preventivních služeb pro děti a rodiny, je nutné podrobit služby prevence detailní analýze. Na základě získaného přehledu a dalších informací bude možné směřovat k systémovému ukotvení souboru preventivních služeb.

2. Předmět plnění

Předmětem plnění v rámci zpracování této analýzy jsou služby spočívající v analýze zmapování širokého spektra preventivních služeb pro ohrožené děti a rodiny, které jsou vymezeny různými právními úpravami.

Cílem zpracování této analýzy je detailní zmapování preventivních aktivit poskytovaných službami působícími v různých částech systému péče o ohrožené děti v ČR (sociální služby, osoby pověřené k výkonu sociálně-právní ochrany, školská zařízení, poskytovatelé zdravotních služeb atd.), a to jak na úrovni ČR, tak na úrovni jednotlivých regionů. Výstupy analýzy budou sloužit pro vytipování vhodných preventivních služeb na podporu rodiny a následnou podporu jejich zavádění na území krajů. Na základě analýzy bude definován komplex služeb, které spadají do oblasti preventivních služeb na podporu rodiny v ČR. Analýza bude podkladem pro „Model optimálního vymezení preventivních služeb na podporu rodiny“², který bude obsahovat definici a popis těchto služeb, metody práce a návrh ukotvení ve stávajícím systému péče o ohrožené děti, a to včetně zajištění jejich financování.

² Tento model není součástí předmětu plnění této části veřejné zakázky.

VÝSTUPY PŘEDMĚTU PLNĚNÍ

Výstupem této části zakázky je komplexní analýza služeb poskytujících podpurná opatření preventivního charakteru, tzv. preventivních služeb na podporu rodiny. V rámci analýzy budou zpracována následující témata:

- Zmapování pojetí a přístupů k otázce prevence ve vztahu k rodinám a dětem v různých částech systému péče o ohrožené děti v ČR (sociální oblast, školství, zdravotnictví, spravedlnosti), na jaké potřeby klientů a společnosti tyto preventivní služby reagují, resp. jakým negativním jevům a situacím mají předcházet.
- Analýza legislativní úpravy činnosti preventivních služeb, vymezení jejich činnosti v příslušných právních normách, popis procesů vedoucí k získání oprávnění k poskytování služby (registrace, pověření a další typy rozhodnutí).
- Analýza požadavků na odbornou způsobilost, technické a materiální vybavení a dalších podmínek pro poskytování služby dle platné právní úpravy.
- Systém zřizování, řízení a metodického usměrňování preventivních služeb na podporu rodiny. Součástí této části analýzy bude vyčíslení podílu preventivních služeb na podporu rodiny poskytovaných veřejnými subjekty a nestátními subjekty v jednotlivých krajích.
- Systém spolupráce preventivních služeb, jejich síťování a plánování, včetně specifikace role veřejných subjektů v těchto procesech.
- Systém financování preventivních služeb na podporu rodiny v jednotlivých částech systému péče o ohrožené děti včetně vyčíslení finančních objemů za celou ČR, v členění za kraje a jednotlivé typy finančních zdrojů (státní rozpočet, rozpočty krajů, obcí a další veřejné rozpočty, pojistné systémy, soukromé zdroje, úhrady uživatelů atd.), a to v letech 2013 a 2014.
- Systém kvalitativního nastavení (standardizace) a kontroly výkonu a kvality preventivních služeb na podporu rodiny (inspekce).
- Přehled kapacit vymezených preventivních služeb na podporu rodiny v rámci ČR a v jednotlivých krajích ČR.
- Zhodnocení dostupnosti těchto služeb v rámci ČR a v jednotlivých krajích ČR.

Analýza musí obsahovat, mimo požadavky uvedené výše, rovněž úvodní kapitulu (sloužící jako manažerská zpráva) o rozsahu min. 10 normostran stručně shrnující východiska celé analýzy, postup prací, popis použitých metod a zahrnující i základní přehled výsledků a doporučení plynoucí z celé analýzy.

Zpracovaná analýza musí být v rozsahu minimálně 150 normostran. Součástí analýzy bude přehled hlavních zdrojů informací, tabulky s kvantitativními údaji o počtech služeb v členění dle jednotlivých typů a jejich souhrnných kapacitách v rámci ČR a v jednotlivých krajích ČR. Veškeré zdroje budou řádně citovány v souladu s normou ČSN ISO 690. Tabulkovou či grafickou formou budou zpracovány rovněž údaje o financování preventivních služeb na podporu rodiny (v členění souhrnně za ČR a za jednotlivé kraje). Součástí výstupu bude rovněž prezentace o výsledcích analýzy v rozsahu minimálně 20 snímků.

Část B

Analýza systémů preventivních služeb na podporu rodiny v zahraničí, včetně příkladů dobré praxe

VYMEZENÍ PŘEDMĚTU PLNĚNÍ

1. Výchozí stav

V rámci individuálního projektu zadavatele s názvem „*Systémová podpora procesů transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny*“ se osvědčilo inspirovat se, sdílet a adaptovat zahraniční praxi v oblasti práce s ohroženými dětmi a rodinami. Projekt se však zaměřoval na zahraniční know-how

zejména v oblasti náhradní rodinné péče a rodinných konferencí, nikoliv však na oblast služeb pro ohrožené děti a rodiny. Zahraniční inspirace umožňuje získání nového pohledu na systém preventivních služeb a je obohacením při tvorbě vlastní politiky rozvoje těchto služeb.

Z dalších aktivit realizovaných zadavatelem jako součást předem definovaného projektu Kodifikace právní úpravy podpory rodin, náhradní rodinné péče a systému péče o ohrožené děti a rodiny financovaného prostřednictvím finanční pomoci v rámci EHP fondů období 2009 – 2014 z Programu CZ04 „*Ohrožené děti a mládež*“ vyplynula možnost inspirace zahraničními modely systému služeb pro ohrožené děti a rodiny. Vyhotovené studie (např. Studie systému následné péče o ohrožené děti po dosažení zletilosti a Analýza institutu zvláštní ochrany dítěte) se zaměřovaly též na zahraniční příklady systémů péče o ohrožené děti a rodiny zejména z legislativního hlediska.

Z analýz vyplývá, že mapované zahraniční systémy kladou velký důraz na preventivní opatření (podporu a pomoc) a služby. Podrobná analýza zahraničních modelů a praxí cílená na část preventivních služeb bude tak dalším krokem k získání tolik potřebné inspirace a poskytnutí výběru z přístupů k systému preventivních služeb pro ohrožené děti a rodiny z perspektivy klíčových aspektů definování služeb, jejich financování a praktického výkonu.

2. Předmět plnění

Předmětem plnění v rámci zpracování této analýzy jsou služby spočívající v analýze systémů preventivních služeb pro rodiny s dětmi poskytovaných ve vybraných zemích, využitelných k implementaci do systému služeb péče o ohrožené děti a rodiny v ČR.

Cílem zpracování této analýzy je vytipování vhodných preventivních služeb a zhodnocení zkušeností s poskytováním těchto služeb. Výběr musí být proveden tak, aby šlo o postupy práce a služby přenositelné do oblasti péče o ohrožené děti a rodiny v českých podmínkách. Analýza bude podkladem pro „Model optimálního vymezení preventivních služeb na podporu rodiny“³, který bude obsahovat definici a popis těchto služeb, metody práce a návrh ukotvení ve stávajícím systému péče o ohrožené děti, a to včetně zajištění jejich financování. Analýza podrobně popíše typy služeb a jejich činnosti. Analýza se bude soustředit na zmapování celé škály služeb v preventivní oblasti a jejich ukotvení v systému služeb. Analýza popíše systémové uchopení služeb jak na úrovni státní, tak regionální (kraje a obce s rozšířenou působností).

Z důvodu kompatibility a další praktické využitelnosti výstupů analýzy bude požadováno, aby zpracovatel v analýze zdůvodnil výběr zahraničních modelů, a to s ohledem na reálnost přenositelnosti zahraničních zkušeností do ČR.

VÝSTUPY PŘEDMĚTU PLNĚNÍ

Výstupem této části veřejné zakázky je komplexní analýza minimálně tří zahraničních systémů služeb poskytujících podpůrná opatření preventivního charakteru, tzv. preventivních služeb na podporu rodiny. V rámci analýzy budou zpracována následující témata:

- Zmapování pojetí a přístupů k otázce prevence ve vztahu k rodinám a dětem v jednotlivých zemích zahrnutých do analýzy, na jaké potřeby klientů preventivní služby reagují, resp. jakým negativním jevům a situacím mají předcházet. V otázce pojetí bude zhodnocena i forma poskytovaných preventivních služeb pro rodiny a děti (zda jde o služby terénní a ambulantní, nebo také o služby pobytového charakteru).

³ Tento model není součástí předmětu plnění této části veřejné zakázky.

- Analýza legislativní úpravy činnosti preventivních služeb, vymezení jejich činnosti v příslušných právních normách, popis procesů vedoucí k získání oprávnění k poskytování služby (registrace, pověření a další typy rozhodnutí) v jednotlivých zahraničních systémech zařazených do analýzy.
- Analýza požadavků na odbornou způsobilost a další podmínky pro poskytování služby dle platné právní úpravy v jednotlivých zahraničních systémech zařazených do analýzy.
- Systém zřizování, řízení a metodického usměrňování preventivních služeb na podporu rodiny v jednotlivých zahraničních systémech zařazených do analýzy.
- Systém spolupráce preventivních služeb, jejich síťování a plánování, včetně specifikace role veřejných subjektů (orgánů odpovědných za ochranu dětí).
- Systém financování preventivních služeb na podporu rodiny v jednotlivých zahraničních systémech zařazených do analýzy.
- Systém kvalitativního nastavení (standardizace) a kontroly výkonu a kvality preventivních služeb na podporu rodiny v jednotlivých zahraničních systémech zařazených do analýzy.
- Popis relevantních inspirativních příkladů dobré praxe z vybraných zahraničních systémů, a to jak v oblasti systémového pojetí preventivních služeb (například na úrovni vybraného regionu), tak konkrétních typů služeb a intervencí preventivního charakteru. Analýza musí obsahovat minimálně 2 detailně popsání příklady dobré praxe z každého z analyzovaných systémů (celkem minimálně 6).

Analýza musí obsahovat, mimo požadavky uvedené výše, rovněž úvodní kapitulu (sloužící jako manažerská zpráva) o rozsahu min. 10 normostran stručně shrnující východiska celé analýzy, postup prací, popis použitých metod a zahrnující i základní přehled výsledků a doporučení plynoucí z celé analýzy.

Zpracovaná analýza musí být v rozsahu minimálně 200 normostran. Součástí výstupu bude přehled hlavních zdrojů informací. Veškeré zdroje budou řádně citovány v souladu s normou ČSN ISO 690. Součástí výstupu bude rovněž prezentace o výsledcích analýzy v rozsahu minimálně 25 snímků.

Část 2

Analýza inovativních postupů a služeb pro rodiny a děti v České republice

PODROBNÉ POŽADAVKY ZADAVATELE NA PŘEDMĚT ZAKÁZKY

Předmětem plnění této části veřejné zakázky jsou služby spočívající v analýze inovativních postupů a služeb pro rodiny a děti v ČR. Analýza se bude zaměřovat rovněž na vytipování vhodných inovativních postupů a služeb pro rodiny s dětmi v zahraničí (příklady dobré praxe, které je vhodné přenést i do systému v ČR).

VYMEZENÍ PŘEDMĚTU PLNĚNÍ

1. Výchozí stav

Systém péče o ohrožené děti a rodiny se nachází v transformační fázi a ze strany zadavatele byla opakovaně deklarována snaha o budování systému ochrany dětí, který umožní, aby co nejvíce dětí mohlo vyrůstat v prostředí vlastní rodiny. Naplnění této premisy se neobejde bez rozvinuté sítě služeb, a to zejména té preventivní. Současný legislativní rámec upravuje preventivní služby pro ohrožené děti a rodiny dle gescí odpovědných resortů. Pro účely preventivní sociální práce s ohroženými dětmi a rodinami je klíčové vymezení, které poskytují zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů. Současně však tyto právní předpisy nepokrývají řadu dalších alternativ postupů a služeb, které přinesla praxe a přímá práce s rodinami a dětmi různých organizací. Pro efektivní definici a nastavení „nových“ či „doplňkových“ preventivních služeb pro rodiny a děti je žádoucí zmapování těchto často neformálních, ale přínosných forem podpory a pomoci rodinám, které jsou v řadě případů inovativní a mohou být dobrým příkladem pro rozvoj preventivních služeb za předpokladu, že dojde k jejich systémovému pojetí (včetně jejich financování a kontroly). Rozvinutí alternativ péče o ohrožené děti je také dílčím cílem (cíl č. 10) Národní strategie ochrany práv dětí (usnesení vlády ČR č. 4 ze dne 4. ledna 2012). Vzhledem k tomu, že systém sociálních služeb je v českých podmínkách systematicky budován poměrně krátkou dobu (od roku 2006) nabízí se jako vhodný postup pro získání další inspirace a inovativních podnětů z praxe a zkušeností zahraničních systémů. Zanalyzování inovativních služeb v ČR a přiblížení zahraniční praxe bude důležitým základem pro další směřování preventivních služeb v systému péče o ohrožené děti a rodiny.

2. Předmět plnění

Předmětem plnění této části veřejné zakázky je zpracování komplexní analýzy postupů a služeb podporujících děti a rodiny s dětmi, které lze s ohledem na stávající podmínky v ČR označit za

- a) neformální službu,
- b) inovativní přístup nebo inovativní službu.

Analýza se zaměří především na postupy a služby:

- a) jejichž cílovou skupinou jsou zejména ohrožené děti (§ 6 zákona o SPOD) a jejich rodiny,
- b) na postupy a služby předcházející ohrožení dětí a rodin s dětmi,
- c) na služby následné péče o cílovou skupinu specifikovanou pod písm. a).

Za neformální službu je pro účely této části veřejné zakázky považováno poskytování služby pro děti nebo rodiny s dětmi, která není v ČR specifikována legislativním nebo metodickým rámcem, tj. službu, která není vykonávána v rámci existujícího systému sociálních služeb, pověřením výkonu k výkonu sociálně-právní ochrany, zdravotních služeb nebo škol a školských zařízení. Může jít o službu s lokální, regionální či celostátní působností.

Za inovativní postup nebo inovativní službu je pro účely této části veřejné zakázky považováno uplatňování postupů nebo metod práce s dětmi a rodinami s dětmi v rámci neformálních služeb, sociálních služeb, osob pověřených k výkonu sociálně-právní ochrany, zdravotních služeb nebo škol a školských zařízení atd., které lze označit s ohledem na situaci v ČR za „inovativní“, tj. že vycházejí z nových poznatků a přinášejí výrazné zlepšení oproti dosavadním postupům nebo metodám práce. Jde o metody práce a postupy, které reagují na oprávněné potřeby klientů, stávající legislativní a metodická úprava je však nepokrývá.

V rámci této části veřejné zakázky budou rovněž vytipovány a popsány inovativní postupy a služby poskytované ve vybraných zahraničních systémech služeb pro děti a rodiny s dětmi, a to s ohledem na jejich přenositelnost do systému péče o děti a rodiny s dětmi v ČR.

Analýza bude sloužit jako podklad pro další aktivity projektu, metodické zpracování identifikovaných služeb, jejich pilotní ověření na území krajů atd.

VÝSTUPY PŘEDMĚTU PLNĚNÍ

Výstupem této části veřejné zakázky je komplexní analýza inovativních postupů a služeb podporujících ohrožené děti a rodiny s dětmi a doporučení příkladů inovativních postupů a služeb ze zahraničí, které je vhodné v ČR v závislosti na potřebách uvedené cílové skupiny implementovat.

V rámci analýzy budou zpracována následující témata:

- Vymezení základních druhů neformálních služeb pro děti a rodiny s dětmi v ČR (například svépomocné skupiny, komunitní centra, rodinná centra atd.).
- Zmapování inovativních postupů a služeb (viz výše bod 2 – předmět plnění) v ČR, zejména činností, které svým rozsahem či zaměřením aktivit přesahují stávající právní rámec. U inovativních postupů a služeb musí být specifikována odlišnost (inovativnost) těchto služeb ve vztahu k dosud poskytovaným službám nebo využívaným metodám práce.
- Zhodnocení významu neformálních služeb ve vztahu k potřebám cílové skupiny a aktivitám služeb poskytovaných na formálním základě (definice souběhů či přesahů činnosti, vytipování „bílých míst“ v systému, případných nedostatků ve spolupráci, financování).
- Analýza základních údajů o rozsahu činnosti neformálních služeb v rámci ČR a v členění podle jednotlivých krajů ČR (přibližné kapacity, četnost jednotlivých typů služeb v krajích).
- Zmapování, jak jsou neformální služby zohledňovány ve střednědobém plánování krajů a komunitních plánech obcí.
- Identifikace příkladů dobré praxe inovativních postupů a služeb v zahraničních systémech. Zpracovatel musí uvést 10 rozdílných příkladů dobré praxe ze zahraničí. Musí jít o služby, které nejsou v současné době v rámci „formálních služeb“ v ČR poskytovány.
- Specifikace přímých metod práce v inovativních službách a přiblížení takových technik a nástrojů, které jsou v českém prostředí služeb pro rodiny a děti inovativní a mohou být inspirací pro další služby.

Analýza musí obsahovat, mimo požadavky uvedené výše, rovněž úvodní kapitulu (sloužící jako manažerská zpráva) o rozsahu min. 10 normostran stručně shrnující východiska celé analýzy, postup prací, popis použitých metod a zahrnující i základní přehled výsledků a doporučení plynoucí z celé analýzy.

Na základě analýzy výše uvedených témat bude v rámci předmětu plnění této části veřejné zakázky zpracováno doporučení, které neformální služby nebo inovativní služby a postupy by měly být v ČR

napříště metodicky a legislativně ukotveny. Výběr těchto služeb a postupů bude proveden na základě kritérií stanovených a zdůvodněných zpracovatelem analýzy. Toto doporučení musí obsahovat:

- a) Specifikaci toho, jak doporučené služby reagují na potřeby cílové skupiny specifikované v bodu 2 – předmět plnění.
- b) Specifikace postupu při implementaci těchto služeb do stávajícího systému včetně nutných legislativních úprav.
- c) Odhad nákladovosti doporučených služeb. Nákladovost bude demonstrována ve formě případové studie porovnávající náklady při využití stávajících postupů a služeb a při využití postupů a služeb doporučených zpracovatelem.

Zpracovaná analýza musí být v rozsahu minimálně 150 normostran. Součástí výstupu bude přehled hlavních zdrojů informací. Veškeré zdroje budou řádně citovány v souladu s normou ČSN ISO 690. Součástí výstupu bude rovněž prezentace o výsledcích analýzy v rozsahu minimálně 30 snímků.

Část 3

Analýza stávajícího systému posuzování žadatelů o náhradní rodinnou péči (dále jen NRP) v ČR

PODROBNÉ POŽADAVKY ZADAVATELE NA PŘEDMĚT ZAKÁZKY

Vymezení předmětu plnění:

1. VÝCHOZÍ STAV:

Jedním ze základních předpokladů pro úspěšnost NRP je odborné posouzení žadatelů o zařazení do evidence pro zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče nebo evidence osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou. Ačkoliv zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o SPOD“), stanoví, jaké skutečnosti se u žadatelů i dětí posuzují (viz § 27 zákona o SPOD), nestanoví, jaké předpoklady má žadatel naplnit, aby byl do evidence pro zprostředkování nebo pro pěstounskou péči na přechodnou dobu zařazen. Stávající postupy odborného posuzování tak nejsou v rámci jednotlivých krajských úřadů jednotné.

2. PŘEDMĚT PLNĚNÍ:

Předmětem plnění této části veřejné zakázky je zpracování analýzy stávajícího systému odborného posuzování pro účely zprostředkování ve vztahu k jednotlivým typům NRP v ČR, a sice se zvláštním zřetelem na kritéria posuzování a způsob zjišťování těchto kritérií. V rámci možného přenosu dobré praxe bude součástí předmětu plnění rovněž popis alespoň dvou zahraničních evropských modelů se zaměřením na stanovení předpokladů pro pěstouny a osvojitele a způsob ověření těchto předpokladů před svěřením dítěte do rodiny.

V rámci předmětu plnění, tj. mapování stávajícího systému odborného posuzování pro účely zprostředkování NRP v ČR (tj. ve všech krajích), včetně zjištění předpokladů pro výkon pěstounské péče na přechodnou dobu, bude realizována:

- analýza **kritérií posuzování**, nastavení předpokladů k přijetí dítěte do jednotlivých forem NRP v jednotlivých krajích (tj. specifikace hledisek, která jednotlivé kraje považují za potřebná pro zařazení žadatelů do evidence nebo naopak hledisek, která jsou považována za kontraindikaci zařazení);
- analýza postupů a konkrétních metod směřujících k ověření kritérií posuzování užívaných v rámci procesu odborného posuzování žadatelů v souladu s § 27 odst. 1 a odst. 2 zákona o SPOD (tzn. odborné posouzení žadatelů a dětí žijících v domácnosti žadatele v souladu s § 27 odst. 1 a odst. 2 písm. b)), součástí analýzy bude zjištění, co vše je v rámci jednotlivých kritérií (např. v rámci charakteristiky osobnosti, psychického či zdravotního stavu) posuzováno a jakým způsobem jsou tyto informace zjišťovány a hodnoceny ve vztahu k předpokladům k přijetí dítěte do rodiny;
- analýza situací, kdy došlo k přeposouzení žadatelů v období po zařazení do přijetí dítěte nebo k přeposouzení či vyřazení z evidence PPPD nikoliv na žádost osoby v evidenci. Cílem je ověřit, zda mají krajské úřady pro tyto situace pravidla, a jak jsou nastavena;
- vyhodnocení způsobu zda a jak jsou žadatelé v průběhu procesu seznamování s kritérii posuzování a jejich porozumění celému procesu odborného posuzování;
- analýza případů, v nichž došlo k předčasnému ukončení NRP, a sice do dvou let od jejího zprostředkování, přičemž analýza bude zaměřena na případy ukončení pěstounské péče před dosažením zletilosti svěřeného dítěte, pokud šlo o neplánované ukončení a nikoliv o návrat do původní rodiny;

- popis alespoň dvou zahraničních modelů zaměřený zvláště na sledovaná kritéria, způsob zjišťování těchto kritérií, jejich naplňování, a sice v procesu posuzování a případně v průběhu další práce se žadateli či rodinou po umístění dítěte do NRP.

Zmapování současné praxe odborného posuzování pro účely zprostředkování NRP a zjištění specifik PPPD zohlední zkušenosti účastníků systému, jimiž jsou pro potřeby této analýzy myšleni:

- a) pracovníci orgánu sociálně-právní ochrany – krajské úřady (psycholog a sociální pracovník podílející se na posuzování žadatelů),
- b) pracovníci osob pověřených výkonem sociálně-právní ochrany k posuzování, přípravám nebo doprovázení,
- c) pěstouni (včetně PPPD) a osvojitelé, kteří prošli procesem posuzování (zařazení i nezařazení, přerušení, zpětvzetí, vyřazení z evidence u PPPD,
- d) pracovníci zadavatele zastávající agendu NRP.

3. CÍLE:

Cílem této části veřejné zakázky je zmapování současné praxe procesu odborného posuzování pro účely zprostředkování NRP v ČR, a sice se zvláštním zřetelem na aspekty tohoto procesu uvedené v popisu předmětu plnění.

4. VÝSTUPY PŘEDMĚTU PLNĚNÍ:

Výstupem analýzy bude specifikace kritérií v procesu odborného posuzování pro účely zprostředkování NRP a zajištění pěstounské péče na přechodnou dobu (v souladu s § 27 zákona o SPOD) a popis zahraničních a v ČR užívaných modelů, a sice v souladu s výše uvedeným předmětem plnění.

Zpracovaná analýza a její výstupy a doporučení poslouží jako podklad pro navržení nastavení postupů při odborném posuzování, jenž nejen zpřehlední proces odborného posuzování a bude využitelné zadavatelem v rámci metodického vedení krajských úřadů, krajskými úřady a zadavatelem při procesech odborného posuzování, či zadavatelem v rámci odvolacího řízení.

V analýze budou, v souladu s předmětem plnění, obsaženy následující body:

- analýza kritérií posuzování a jejich zjišťování užívaných v rámci procesu odborného posuzování (v souladu s § 27 zákona o SPOD) v ČR, včetně analýzy podkladů pro rozhodování, jak jsou v praxi uplatňována,
- analýza případů, v nichž došlo k předčasnému neplánovanému ukončení NRP, a sice do dvou let od jejího zprostředkování, v kontextu posouzení výstupů provedeného odborného posouzení žadatelů a v kontextu absolvované přípravy žadatelů ve vztahu ke skutečnostem vedoucím k předčasnému ukončení NRP,
- popis alespoň dvou zahraničních užívaných modelů zaměřený zvláště na sledovaná kritéria, způsob zjišťování těchto kritérií, jejich naplňování, a sice v procesu posuzování a případně v průběhu další práce se žadateli či rodinou po umístění dítěte do NRP,
- doporučení k postupu stanovení kritérií pro posuzování a způsob jejich ověření pro budoucí využití poznatků v ČR.

Analýza musí obsahovat, mimo požadavky uvedené výše, rovněž úvodní kapitulu (sloužící jako manažerská zpráva) o rozsahu min. 10 normostran stručně shrnující východiska celé analýzy, postup prací, popis použitých metod a zahrnující i základní přehled výsledků a doporučení plynoucí z celé analýzy.

Zpracovaná analýza musí být v rozsahu minimálně 150 normostran. Součástí výstupu bude přehled hlavních zdrojů informací. Veškeré zdroje budou řádně citovány v souladu s normou ČSN ISO 690. Součástí výstupu bude rovněž prezentace o výsledcích analýzy v rozsahu minimálně 30 snímků.

Část 4

Analýza kvality příprav žadatelů o náhradní rodinnou péči a jejich následného vzdělávání

PODROBNÉ POŽADAVKY ZADAVATELE NA PŘEDMĚT ZAKÁZKY

Vymezení předmětu plnění:

1. VÝCHOZÍ STAV:

Přípravy žadatelů o NRP v ČR upravuje zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o SPOD“), který mimo jiné stanoví minimální dobu trvání příprav fyzických osob vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny/fyzických osob vhodných stát se pěstounem poskytujícím pěstounskou péči na přechodnou dobu (viz § 11 odst. 2 písm. a) zákona o SPOD, jakož i povinnost přípravy dětí žijících v rodinách těchto osob (viz § 11 odst. 2 písm. b) a § 27a odst. 4 zákona o SPOD), a **prováděcí vyhláška č. 473/2012 Sb.**, která v § 3 stanovuje obsah a rozsah odborné přípravy fyzických osob vhodných stát se osvojitelem nebo pěstounem k přijetí dítěte do rodiny/fyzických osob vhodných stát se pěstounem poskytujícím pěstounskou péči na přechodnou dobu (dále jen „přípravy“).

Stávající praxe ukazuje, že kvalita i obsah příprav je velmi variabilní a osciluje od frontálních přednášek k sebezkušenostní formě příprav. Rozdílný přístup jednotlivých krajů k implementaci požadavků tohoto zákona a vyhlášky blíže ilustruje Analýza systému náhradní rodinné péče v ČR dostupná na portálu zadavatele:

<http://www.pravonadetstvi.cz/files/files/Analýza-systemu-nahradni-rodinne-pecce.pdf>

Zákon o SPOD zavedl rovněž povinnost následného vzdělávání pěstounů v době, kdy pečují o přijaté děti (viz § 47a odst. 2 písm. f)). I zde stávající praxe poukázala na potřebu bližší specifikace požadavků na personální, obsahovou i formální podobu následného vzdělávání a nastavení systému vyhodnocování kvality.

2. PŘEDMĚT PLNĚNÍ:

Předmět plnění této části veřejné zakázky spočívá ve zmapování kritérií kvality vzdělávání žadatelů o NRP, konkrétně v analýze stávajícího stavu odborné přípravy fyzických osob vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny k přijetí dítěte do rodiny/fyzických osob vhodných stát se pěstounem poskytujícím pěstounskou péči na přechodnou dobu, včetně příprav dětí v rodinách těchto osob žijících, a následného vzdělávání, včetně identifikace silných a slabých stránek tohoto procesu, stávajících mechanismů ověřování kvality a výstupů příprav a následného vzdělávání.

V rámci možného přenosu dobré praxe bude součástí předmětu plnění rovněž popis alespoň tří zahraničních evropských modelů zaměřený zejména na kritéria kvality příprav pro žadatele o NRP, vč. následného vzdělávání.

Analýza bude dále obsahovat doporučení (vč. odůvodnění), jak nastavit kritéria kvality v oblasti příprav a následného vzdělávání, zejména v oblasti obsahu, formy, personálního zajištění a vyhodnocování výstupů vzdělávání a z něho vycházejícího návrhu doporučení pro nastavení minimálních požadavků

na kvalitu příprav a následného vzdělávání zejména v oblasti obsahu, formy, metodologie, personálního zajištění a způsobu ověřování výstupů vzdělávání.

V rámci mapování kvality vzdělávání žadatelů o NRP v ČR dojde k **analýze stávajícího stavu odborné přípravy** fyzických osob vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny/fyzických osob vhodných stát se pěstounem poskytujícím pěstounskou péči na přechodnou dobu, včetně přípravy dětí v rodinách těchto osob žijících (vč. informace o časovém rozpětí, formě, metodách, způsobu kontroly kvality vzdělávacího procesu, odlišnostech pro žadatele o jednotlivé formy NRP, prvožadatele a vícežadatele).

Předmětná analýza:

1. Zaměří se zejm. na sledování a násl. zhodnocení kritérií, kterými se příprava řídí, k nimž se vztahuje a na jejichž základě činí závěry. Bude podkladem pro tvorbu doporučení postupu pro nastavení minimálních požadavků/kritérií na kvalitu příprav (viz bod 4 – výstupy předmětu plnění). Dodavatel popíše celkem **7 modelů příprav**, které se realizují v rámci ČR, jejich výběr provede s ohledem na zastoupení příprav realizovaných NNO a organizacemi zřizovanými kraji. Před zahájením samotného šetření musí být návrh sledovaných modelů schválen zadavatelem.
2. Popíše, ve vztahu k jednotlivým krajům, kritéria, na základě kterých kraj vybírá konkrétního poskytovatele příprav.
3. Zmapuje **stávající stav následného vzdělávání** osob pečujících, osob v evidenci, (vč. informace zda a jak mají pěstouni tvořeny vzdělávací plány, informací o rozsahu, obsahu a časové dotaci jednotlivých témat, formě, metodách, vyhodnocení potřebnosti pro konkrétní osoby pečující nebo osoby v evidenci, evaluace výstupů vzdělávání, možnosti způsobu kontroly kvality vzdělávacího procesu). V oblasti následného vzdělávání dodavatel zmapuje vzdělávání **minimálně ve 20 doprovázejících organizacích a 20 obcích**, přičemž celkový počet dohod těmito obcemi a organizacemi uzavřený musí přesáhnout 2 000. Bude přitom dbát na zastoupení regionů (kraje a obce s rozšířenou působností) a různých velikostí obcí a organizací.

Jak pro přípravy, tak pro následné vzdělávání bude dodavatel sledovat, jaká kritéria mají zadavatelé (kraje, pověřené osoby, obecní úřady) stanovena v následujících oblastech:

1. obsah: jakým způsobem zadavatelé specifikují požadavky na obsah příprav a následného vzdělávání,
2. kvalita: specifikaci požadavků na průběžné vyhodnocování kvality a efektivity příprav a následného vzdělávání,
3. osoby: specifikaci personálních požadavků na zajištění příprav a následného vzdělávání (zejména profesní vzdělávání a praxe, osobnostní předpoklady),
4. forma: jaký časový harmonogram přípravy nebo vzdělávání mají, kolik účastníků je považováno za ideální počet, forma vzdělávání (skupinová, individuální, elektronická),
5. výstup z příprav: co je obsahem zprávy o zhodnocení přípravy k přijetí dítěte do rodiny, případně příprav k přijetí dítěte pěstounem na přechodnou dobu (v této oblasti se předpokládá spolupráce se zpracovatelem "Analýzy stávajícího systému posuzování žadatelů o NRP v ČR"),
6. u následného vzdělávání jeho návaznost a posloupnost, způsob jeho plánování.

Zmapování stávajícího stavu příprav a následného vzdělávání zohlední zkušenosti účastníků systému, jimiž jsou pro potřeby této analýzy myšleni:

1. pracovníci krajských úřadů jakožto zadavatelů příprav na přijetí dítěte do rodiny,
2. pracovníci osob pověřených výkonem sociálně-právní ochrany realizující přípravy fyzických osob vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny k přijetí dítěte do rodiny či uzavírající dohody

o výkonu pěstounské péče, a tedy zodpovědné za poskytování nebo zprostředkování vzdělávacích aktivit,

3. žadatelé o zařazení do evidence pro zprostředkování NRP, osoby pečující, osoby v evidenci, osvojitelé.

V rámci mapování modelů vzdělávání (jak příprav, tak následného vzdělávání) žadatelů o NRP **v zahraničí** bude zpracován popis **alespoň 3 zahraničních modelů**. Návrh sledovaných modelů musí být před zahájením samotného šetření schválen zadavatelem.

V popisu bude obsažena zejména informace odkazující na kritéria kvality příprav pro žadatele o NRP, vč. následného vzdělávání, a sice zvl. ve vztahu k obsahu, kvalitě, formě, personálnímu zajištění, podobě výstupů, legislativnímu zakotvení. Mapování zahraničních modelů promítne dodavatel do podoby doporučení (návrhu) oblastí pro vzdělávání (jak přípravného, tak následného), vč. formy a cílů.

Dodavatel bude úzce spolupracovat se zpracovatelem „*Analýzy stávajícího systému posuzování žadatelů o NRP v ČR*“. Ve své činnosti bude vycházet z analýz z oblasti NRP (analýzy institutu dohod, analýzy implementace programu PRIDE v ČR a analýzy náhradní rodinné péče, které jsou k dispozici na portálu zadavatele www.mpsv.cz), které vznikly v rámci projektu „Systémová podpora procesů transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny“, případně dalších materiálů odsouhlasených zadavatelem.

3. CÍLE:

Cílem této části veřejné zakázky je na základě zmapování stávajícího stavu příprav žadatelů a dětí žijících v rodinách žadatelů, a následného vzdělávání a na základě zhodnocení zahraničních modulů příprav a vzdělávání blíže **specifikovat** požadavky na vedení příprav a následného vzdělávání, jakož i nastavit minimální kritéria kvality, které mají přípravy a následné vzdělávání naplňovat.

4. VÝSTUPY PŘEDMĚTU PLNĚNÍ:

Výstupem této části veřejné zakázky bude analýza, jejíž součástí budou rovněž doporučení postupu pro nastavení minimálních požadavků/kritérií na kvalitu příprav a následného vzdělávání.

Zhotovená analýza obsáhne následující:

1. minimální požadavky na obsah příprav (včetně doporučené časové dotace věnované jednotlivým tématům) a následného vzdělávání a doporučení k jejich formě, a to jak pro prvožadatele, tak i pro vícežadatele,
2. minimální požadavky na průběžné vyhodnocování kvality a efektivity příprav a následného vzdělávání, vč. návrhu systému vyhodnocování kvality příprav a následného vzdělávání,
3. minimální personální požadavky na zajištění příprav a následného vzdělávání (zejména profesní vzdělávání a praxe),
4. vzdělávání zaměřené na získání znalostí a dovedností potřebných pro péči o děti s určitými specifickými potřebami.

Analýza musí obsahovat, mimo požadavky uvedené výše, rovněž úvodní kapitulu (sloužící jako manažerská zpráva) o rozsahu min. 10 normostran stručně shrnující východiska celé analýzy, postup prací, popis použitých metod a zahrnující i základní přehled výsledků a doporučení plynoucí z celé analýzy.

Za relevantní vzorek budou pro potřeby analýzy považovány následující počty:

- pracovníci krajských úřadů jakožto zadavatelů příprav na přijetí dítěte do rodiny: analýza zahrne všech 14 krajů, tzn. min. 14 osob;

- pracovníci osob pověřených výkonem sociálně-právní ochrany realizující přípravy žadatelů – minimálně 3 neziskové organizace a minimálně 3 přímo řízené organizace;
- pracovníci osob pověřených výkonem sociálně-právní ochrany uzavírající dohody o výkonu pěstounské péče, a tedy zodpovědné za poskytování nebo zprostředkování vzdělávacích aktivit: v rozsahu min. 20 pověřených osob/organizací, a min. 20 obcí (celkový počet dohod těmito organizacemi či obcemi uzavřených musí přesáhnout 1 500);
- žadatelé o zařazení do evidence pro zprostředkování NRP: ve vzorku budou zastoupeni žadatelé po absolvování příprav v 7 zkoumaných modelech, žadatelé o pěstounskou péči, pěstounskou péči na přechodnou dobu a osvojitelé;
- osoby pečující, osoby v evidenci, osvojitelé, kteří absolvovali přípravy v období po 1. 1. 2013 a kteří již mají v péči přijaté dítě – min. 150 osob;
- pro účely analýzy následného vzdělávání osoby pečující, osoby v evidenci, přičemž budou zastoupeny jak osoby, které prošly přípravou, tak osoby, které přípravou neprošly v celkovém počtu min. 500 osob.

Zpracovaná analýza musí být v rozsahu minimálně 120 normostran. Součástí výstupu bude přehled hlavních zdrojů informací. Veškeré zdroje budou řádně citovány v souladu s normou ČSN ISO 690. Součástí výstupu bude rovněž prezentace o výsledcích analýzy v rozsahu minimálně 30 snímků.

Metodika

V rámci analýzy stávajícího stavu příprav a návazného vzdělávání předpokládáme užití kvalitativních rozhovorů, ev. v kombinaci s dotazníkovým šetřením coby doplňkové metody, a sice se zástupci subjektů/osobami a v rozsahu definovaném výše. Pro návrhovou část dále předpokládáme realizaci focus groups v krajích s přizváním odborníků z oblasti vzdělávání a jeho akreditace.

V rámci popisu zahraničních modelů předpokládáme kombinaci desk research, analýzy existujících dokumentů (legislativa, vládní analýzy, metodické materiály, reporty NGO a jiné), komunikace se zahraničními partnery či další relevantní výzkumné techniky.

Část 5

Analýza potřeb pěstounských rodin pečujících o děti se specifickými potřebami

PODROBNÉ POŽADAVKY ZADAVATELE NA PŘEDMĚT ZAKÁZKY

Vymezení předmětu plnění:

1. VÝCHOZÍ STAV:

Novela zákona o sociálně-právní ochraně dětí účinná od r. 2013 přinesla nové instituty k podpoře NRP. Podpora je nastavena obecně pro všechny pěstounské rodiny. Náročnost péče o přijaté dítě ovlivňují především potřeby dítěte, na které je třeba reagovat a které musí pečující rodina zajistit. Liší se tedy také očekávání od rodin přijímajících děti do své péče. Dostatečná podpora rodiny pečující o děti se specifickými potřebami a dostupnost služeb mohou předcházet přetěžování takových rodin a jejich selhávání, které může vést až k předčasnému ukončení pěstounské péče.

2. PŘEDMĚT PLNĚNÍ:

Analýza se zaměří na vyhodnocení potřeb dětí, které jsou umísťovány do NRP z hlediska nároků na péči. Zmapuje, jaké potřeby (finanční, personální, zajištění služeb) mají rodiny v závislosti na specifických potřebách umístěných dětí. Dále se analýza bude zabývat tím, jaké nároky přijetí dítěte se specifickými potřebami klade na pečující rodinu, a tedy jaké předpoklady musí splňovat rodina, do které je takové dítě umístěno.

V rámci analýzy budou zmapovány následující oblasti:

- vliv specifických potřeb dětí na náročnost péče v náhradních rodinách, zejména s ohledem na zdravotní stav dětí, jejich věk v době příchodu do náhradní rodiny, jejich prožitá traumata, poruchy attachmentu, výchovné a vzdělávací potřeby, situaci v rodině dítěte a vtažů dítěte s jeho osobami blízkými (včetně sourozeneckých vazeb);
- potřeby náhradních rodin pečujících o děti se specifickými potřebami zejména z hlediska předpokladů pro přijetí takového dítěte a potřeb podpůrných služeb. Budou také zmapovány dopady přijetí dítěte se specifickými potřebami na každodenní život náhradní rodiny;
- proces přijetí dítěte se specifickými potřebami do náhradních rodin zejména s ohledem na motivaci k přijetí takového dítěte, proces seznámení s dítětem.

Analýza navrhne systém podpory náhradních rodin v závislosti na potřebách přijatých dětí. Při zpracování návrhu bude dodavatel striktně vycházet z již zpracovaných návrhů v dokumentu „Návrh optimalizace řízení systému ochrany práv dětí a péče o ohrožené děti“, který je dostupný na webu pravonadetstvi.cz (<http://www.pravonadetstvi.cz/dokumenty/>).

3. CÍLE:

Hlavním cílem analýzy je zmapování potřeb pěstounských rodin pečujících o děti se specifickými potřebami, a sice se zvláštním zřetelem na potřeby plynoucí z náročnosti této péče. Analýza se bude detailně věnovat rovněž způsobu současného naplňování těchto potřeb a předloží návrh variant možné specializace v rámci pěstounské péče a zajištění naplnění potřeb náhradních rodin pečujících o děti se specifickými potřebami.

4. VÝSTUPY PŘEDMĚTU PLNĚNÍ:

Výsledky analýzy budou podkladem k dalšímu rozvoji stávající sítě služeb pro náhradní rodiny pečující o děti se specifickými potřebami. Dále bude analýza podkladem pilotním krajům při tvorbě strategie

oslovování nových potenciálních zájemců o NRP, a to zejména ve vztahu k dětem se specifickými potřebami.

Analýza musí obsahovat rovněž úvodní kapitolu (sloužící jako manažerská zpráva) o rozsahu min. 10 normostran stručně shrnující východiska celé analýzy, postup prací, popis použitých metod a zahrnující i základní přehled výsledků a doporučení plynoucí z celé analýzy.

Metodika výzkumu:

Předpokládáme využití kombinace kvalitativních a kvantitativních technik při oslovení respondentů.

V rámci zmapování stávající situace rodin pečujících o děti se specifickými potřebami budou pro potřeby této analýzy osloveni:

1. pracovníci právnických osob pověřených výkonem sociálně-právní ochrany uzavírající dohody o výkonu pěstounské péče, a tedy zodpovědné za poskytování nebo zprostředkování vzdělávacích aktivit,
2. pracovníci orgánů sociálně právní ochrany dětí v agendě náhradní rodinné péče,
3. žadatelé o zařazení do příslušné evidence, osoby v evidenci, a
4. osoby pečující o děti se specifickými potřebami a další členové domácností těchto osob.

Zpracovaná analýza musí být v rozsahu minimálně 120 normostran. Součástí výstupu bude přehled hlavních zdrojů informací. Veškeré zdroje budou řádně citovány v souladu s normou ČSN ISO 690. Součástí výstupu bude rovněž prezentace o výsledcích analýzy v rozsahu minimálně 30 snímků.

Část 6

Analýza situace příbuzenské pěstounské péče

PODROBNÉ POŽADAVKY ZADAVATELE NA PŘEDMĚT ZAKÁZKY

Vymezení předmětu plnění:

1. VÝCHOZÍ STAV:

Právní řád ČR dává u dětí, které nemohou žít se svými biologickými rodiči, přednost péči jejich příbuzných/blízkých před péčí cizí osoby. Příbuzenští pěstouni tvoří v rámci NRP velmi početnou skupinu, tvoří okolo 2/3 všech pěstounských rodin. Ve srovnání s pěstouny, kteří prošli procesem zprostředkování, jsou ve specifické situaci - neprocházejí přípravami na přijetí dítěte do rodiny, jejich vztahy k rodičům dítěte jsou mnohdy velmi komplikované apod.

2. PŘEDMĚT PLNĚNÍ:

S ohledem na výše popsaný výchozí stav bude provedena analýza specifik příbuzenských pěstounských rodin s důrazem na potřeby těchto rodin a dětí v těchto rodinách vyrůstajících a okolností, které vedly k umístění dítěte v konkrétním typu péče konkrétní osoby. Analýza také popíše situaci rodin, které se starají o děti příbuzných na neformální bázi.

Předmětem plnění je zmapování postupů vedoucích k umístění dítěte do péče konkrétního příbuzného, případně jaké další možnosti řešení situace dítěte byly zvažovány a důvodu, které vedly k volbě umístění dítěte do péče příbuzného a volbě konkrétního typu péče a důvody (motivace) které vedly příbuzné k rozhodnutí přijmout děti do vlastní péče.

Analýza bude obsahovat popisnou část vztahující se k procesu umisťování dětí do příbuzenské péče a návrhovou část.

Popisná část analýzy zmapuje specifika příbuzenské péče zejména s ohledem na:

- naplňování potřeb dítěte,
- vztahy v rodině a vztahy k rodičům dítěte,
- finanční situaci příbuzenských rodin včetně přístupu k hodnocení situací zvláštního zřetele hodných pro účely přiznání odměny pěstouna,
- potřeby příbuzenských rodin a využívání služeb,
- rizika specifická pro tento typ péče.

Dále bude porovnána situace příbuzenských rodin pěstounů, poručníků a osob, kterým bylo dítě svěřeno do péče.

Na základě zjištění popisné části analýzy bude analýza dále obsahovat doporučení ve vztahu k příbuzenské péči od procesu umisťování dítěte do této péče a postavení příbuzenské péče v systému NRP.

Výstupem návrhové části bude:

- doporučení ve vztahu k procesu umisťování dítěte do péče příbuzných, zejména jaké okolnosti a skutečnosti je třeba zvážit v procesu rozhodování dítěte do péče konkrétního příbuzného a rozhodování o formě péče;
- doporučení variant postavení příbuzenských rodin v systému NRP ve vztahu k nárokům na služby a mechanismu zajištění služeb, povinnostem pěstounů apod.;
- doporučení variant finančního zabezpečení příbuzenských rodin.

3. CÍLE:

Hlavním cílem analýzy je popis fungování příbuzenské pěstounské péče, tak aby mohla být identifikována její specifika a rizika s ní spojená a doporučení opatření ve vztahu k postavení příbuzenské péče v systému NRP.

4. VÝSTUPY PŘEDMĚTU PLNĚNÍ:

Analýza bude obsahovat popisnou část vztahující se k procesu umisťování dětí do příbuzenské péče. Výstupem návrhové části bude:

- doporučení ve vztahu k procesu umisťování dítěte do péče příbuzných, zejména jaké okolnosti a skutečnosti je třeba zvážit v procesu rozhodování dítěte do péče konkrétního příbuzného a rozhodování o formě péče;
- doporučení variant postavení příbuzenských rodin v systému NRP ve vztahu k nárokům na službu a mechanismu zajištění služeb, povinnostem pěstounů apod.;
- doporučení variant finančního zabezpečení příbuzenských rodin.

Analýza musí obsahovat rovněž úvodní kapitolu (sloužící jako manažerská zpráva) o rozsahu min. 10 normostran stručně shrnující východiska celé analýzy, postup prací, popis použitých metod a zahrnující i základní přehled výsledků a doporučení plynoucí z celé analýzy.

Metodika výzkumu:

V rámci analýzy budou využity kvalitativní rozhovory a dotazníkové šetření mezi všemi předpokládanými skupinami.

V rámci zmapování stávající situace příbuzenské pěstounské péče budou pro potřeby této analýzy osloveni:

1. pracovníci orgánu sociálně-právní ochrany na úrovni obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, kteří mají na starosti agendu náhradní rodinné péče
2. pracovníci osob pověřených výkonem sociálně-právní ochrany uzavírající dohody o výkonu pěstounské péče, a tedy zodpovědné za doprovázení těchto rodin včetně poskytování nebo zprostředkování vzdělávacích aktivit,
3. příbuzní, kteří mají dítě v pěstounské péči,
4. rodiče dětí umístěných v péči příbuzných,
5. děti umístěné v péči příbuzných,
6. soudci rozhodující o svěření dětí do příbuzenské pěstounské péče,
7. pracovníci ÚP rozhodující o finanční odměně pro pěstouny.

Pro návrhovou část bude využita expertní skupina a focus group.

Návrh konkrétních metod pro zakázku a velikost jednotlivých skupin bude dodavatelem navržena do 1 měsíce od přidělení zakázky a odsouhlasena zadavatelem.

Zpracovaná analýza musí být v rozsahu minimálně 120 normostran. Součástí výstupu bude přehled hlavních zdrojů informací. Veškeré zdroje budou řádně citovány v souladu s normou ČSN ISO 690. Součástí výstupu bude rovněž prezentace o výsledcích analýzy v rozsahu minimálně 25 snímků.